

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-138>

УДК 336.7

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЕКОСИСТЕМИ УКРАЇНИ

THEORETICAL BASIS OF THE FUNCTIONING OF THE FINANCIAL ECOSYSTEM OF UKRAINE

Євтух Любов Богданівнакандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1644-4533>**Yevtukh Liubov**

Lviv Polytechnic National University

Стаття присвячена актуальним питанням функціонування фінансової екосистеми України в сучасних умовах. Автор розкриває сутність фінансової екосистеми як середовище сформоване надавачами фінансових послуг за участі інфраструктурних учасників і розробників технологій, органів державної влади і управління на фінансовому ринку та експертів задля реалізації фінансових послуг клієнтам з використанням технологічних нововведень для задоволення їх потреб. Зазначено, що фінансова екосистема макрорівня є результатом розвитку фінансового ринку як складової фінансової системи під впливом фінансових інновацій. Розкрито сфери компетенції державних регуляторів у фінансовій екосистемі України. Визначено властивості фінансової екосистеми макрорівня: встановлення зв'язків між елементами екосистеми; адаптивність; банкоцентричність; клієнтоорієнтованість; синергія; застосування фінансових інновацій.

Ключові слова: фінансова екосистема, фінансова система, надавач фінансових послуг, клієнт, банкоцентрична фінансова екосистема, банк.

The article is devoted to the current issues of the functioning of the financial ecosystem of Ukraine in modern conditions. Over the past decade, foreign and domestic scientists, studying the principles of the functioning of financial systems, financial markets, and financial institutions have focused on the financial ecosystem. Despite the war, financial institutions in Ukraine operate and respond to the growing needs of financial service consumers. Competition forces financial service providers to modify the quality and nature of service, develop innovative products, and form new relationships between market participants, which modify the financial ecosystem. The purpose of writing this article is to reveal the theoretical foundations of the functioning of the financial ecosystem of Ukraine and determine its features in wartime conditions and opportunities in the post-war recovery of the economy. To achieve the goal, methods of comparison, analogy, analysis and synthesis, grouping, and generalization of research results were used. The author reveals the essence of the financial ecosystem as an environment formed by financial service providers with the participation of other participants to meet the needs of customers in financial services. According to their role in the financial ecosystem, it is advisable to distinguish the following groups of participants: financial service providers; infrastructure participants and technology developers; state authorities and management in the financial market; experts; clients. The macro-level financial ecosystem is the result of the development of the financial market as a component of the financial system under the influence of financial innovations. The areas of state regulators' competence in the financial ecosystem of Ukraine are revealed. The financial ecosystem of Ukraine is represented by a wide range of financial service providers; during the war, the number of individual financial intermediaries decreased, but this did not significantly affect the provision of financial services. According to the results of the study, the properties of the macro-level financial ecosystem were determined: establishing connections between ecosystem elements; adaptability; bank-centricity; customer orientation; synergy; and application of financial innovations. The bank-centric model of Ukraine's financial ecosystem allows us to conclude that banks, by concentrating other financial intermediaries around them, will be able to provide financial support for the post-war economic recovery.

Keywords: financial ecosystem, financial system, financial services provider, client, bank-centric financial ecosystem, bank.

Постановка проблеми. Економіка України ось уже третій рік функціонує в умовах широкомасштабної війни. Втрата окремих територій і відповідно зосереджених там ресурсів, руйнування інфраструктури, вимушена міграція працездатного населення та зростання передчасної смертності, необхідність перенаправляти наявні ресурси на посилення фінансування обороноздатності країни – усе це змінило фінансові взаємовідносини, послабило економіку, що насамперед проявилось у падінні номінального ВВП у 2022 р на 4.9 % та знеціненні національно грошової одиниці гривні.

Особливого значення в умовах війни набуває ефективність розподілу фінансових ресурсів, характер фінансових взаємовідносин між суб'єктами ринку, які мають створити умови для підтримання власної життєдіяльності та неперервності виробничих процесів, що забезпечує можливість економічно витримати тяготи війни та створити передумови поступального розвитку економіки.

Фінансова система хоч зазнає втрат, проте функціонує як цілісний організм і завдяки впровадженню фінансових інновацій, технічних нововведень, створенню нових продуктів фінансові потоки в умовах війни переспрямовуються; виявляється певна адаптивність економіки, її фінансової системи, тобто здатність реагувати і змінюватись за тих чи інших сприятливих чи несприятливих умов. Науковці сьогодні передбачають відновлення економіки у подоланні зазначених втрат. За даними НБУ, очікується зростання у 2024 р. реального ВВП до 4%, а подальший приріст у 2025–2026 рр. по 4,3-4,6 % [1, с. 5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнє десятиліття зарубіжні та вітчизняні учені досліджують принципи функціонування фінансових систем, фінансових ринків та фінансових інституцій, акцентують увагу на фінансовій екосистемі, що дозволяє розкрити потенціал адаптивності. Тут слід згадати авторів дослідження «The Financial Ecosystem: The Role of Finance in Achieving Sustainability» [2] Го Дун, Анн Сімпсон та Сат'яджит Бозе.

Українські науковці розкривають своє бачення фінансової екосистеми, її структуру [3]; досліджують функціонування її компонентів, зокрема ринок віртуальних активів у фінансовій екосистемі [4], застосування технології блокчейн у фінансовій екосистемі [5], а також досліджують і на мікрорівні, до прикладу, розкривають фінансову екосистему як інноваційну бізнес-модель банківської діяльності [6].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Зважаючи на виклики сьогодення, слід вбачати цілісність фінансової екосистеми, її здатність змінюватись і реагувати на потреби споживачів фінансових послуг, що постійно зростають навіть в умовах війни. Конкуренція змушує надавачів фінансових послуг видозмінювати якість і характер обслуговування, розробляти інноваційні продукти, формувати нові взаємозв'язки між учасниками ринку, що видозмінює фінансову екосистему.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Особливості фінансової екосистеми України, її складові, механізми взаємодії задля ефективного функціонування потребують подальших досліджень, що обумовлено роллю фінансів в економіці. Метою написання даної статті є розкриття теоретичних засад функціонування фінансової екосистеми України, визначення її особливостей в умовах війни та можливостей у післявоєнному відновленні економіки. Для досягнення зазначеної мети були застосовані методи порівняння, аналогії, аналізу і синтезу, групування, узагальнення результатів дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Традиційно, теорія фінансів як наука оперувала категоріями «фінанси», «фінансова система», «фінансовий механізм», «фінансові відносини», «фінансові інститути» та т.п.

Екологізація суспільних відносин, спроби порівнювати природні явища і процеси з економічними, призвели до використання в аналізі економічних закономірностей біологічних термінів, зокрема «екосистема», що зазвичай трактується як сукупність живих організмів, які адаптувалися до спільного життя в певному середовищі, утворюючи з ним єдине ціле. Через те у дослідженнях українських та закордонних учених для підкреслення цілісності і адаптивності сукупності однорідних елементів чи процесів на мікро- чи макрорівні з'являються наукові категорії, пов'язані з терміном «екосистема», такі як «банківська екосистема», «екосистема криптовалют» «екосистема fintech», «екосистема фінансових послуг», «екосистема фінансового посередництва», «екосистема цифрових гаманців», «екосистеми стартапів», «фінансова екосистема», «фінансова екосистема підприємництва», «екосистема фінансового менеджменту», «цифрова фінансова екосистема», «цифрові екосистеми» і ін.

Також, численні дослідження містять міро- чи макропідходи до розкриття функціо-

нування екосистем фінансових відносин. На мікрорівні такі екосистеми функціонують на базі однієї чи більше фінансової установи, створюють певну бізнес - модель, що відображає її стратегію охоплення ринку з використанням фінансових технологій. Макрорівневе розуміння фінансової екосистеми пов'язане з функціонуванням фінансової системи в умовах цифрових фінансів, розвитку фінансових технологій. Тому часто термін «фінансова екосистема» ототожнюють з «екосистема FinTech».

Окремі дослідники використовуючи галузевий підхід виокремлюють банківську екосистему, екосистему підприємництва, екосистему фінансового менеджменту, екосистему fintech, або ж наголошують на окремих видах діяльності: екосистеми стартапів, екосистема «цифрових гаманців», екосистема крипто валют, цифрові екосистеми. Це безумовно є необхідним для виявлення закономірностей функціонування фінансово-господарської діяльності окремих сегментів на мікрорівні та їх об'єднуючого елементу.

Так, автори дослідження [7] розглядаючи «цифрову екосистему» як інклюзивну систему, роблять акцент на цифрових фінансових послугах і продуктах учасників цієї екосистеми – банків, страховиків, інвестиційних та пенсійних фондів, які надають можливості зберігати, отримувати доступ і переміщувати кошти, розвивати власний капітал і знижувати ризики клієнтів.

І. Яцкевич [8, с. 191] зазначаючи що використання характерного для біології поняття «екосистема» дозволяє зосередитись на взаємозв'язках, зростання яких в екосистемі веде до зростання елементів екосистеми і зростання можливості виживання екосистеми, розглядає «екосистему FinTech» як фінансовий маркетплейс, що об'єднує велику кількість різних видів послуг (продуктів) за взаємодії учасників – партнерів, регуляторів, стартапів та інфраструктурних учасників [8, с. 192].

Автори іншого дослідження [9] аналізуючи FinTech екосистему Індонезії зазначають такі її компоненти: традиційні фінансові інститути, клієнти FinTech, Агентство захисту прав споживачів FinTech, Установа кредитного страхування, ФінТех стартап компанії, Уряд, IT-розробники [9, с. 8]. Дещо ширше означення фінансової екосистеми подано українськими авторами С. Волосович та Ю. Баранюк [5] як «сукупність традиційних фінансових посередників, фінтех-компаній, фінтех-стартапів, інкубаторів, акселераторів, регуляторів, суб'єктів господа-

рювання, фізичних осіб, державних фінансових установ, навчальних закладів, які взаємодіють за допомогою інструментів фінансових технологій, максимізують залучення споживачів до ринку фінансових послуг...» [5, с. 95].

Екосистема науковцями О. Борисюк та М. Дацюк-Томчук [10] розглядається як майданчик товарів та послуг, сукупність учасників, організація що саморозвивається, це бізнес-модель, що «консолідує різні послуги та технології на єдиній хмарній платформі під загальним брендом, і призначена для повної та ефективної взаємодії зі споживачами» [10].

Розкриваючи екосистему фінансового посередництва на мікрорівні колектив авторів дослідження [11] Н. Пантелєєва, Н. Рогова, С. Запорожець, Н. Третяк зазначають, що передумовами її створення є потреби клієнтів в отримванні якісних товарів та послуг за допомогою розроблених цифрових каналів дистрибуції, а центром екосистеми є фінансовий посередник, що відповідно надає послуги, сформував свій бренд фінансових послуг [11]. Таке трактування близьке до категорії «фінансовий супермаркет», що також передбачає створення найоптимальніших умов надання різних (банківських, страхових, інвестиційних) фінансових послуг «під одним брендом» [12].

У працях окремих науковців, зокрема [4; 13], зазначено, що на макрорівні фінансова екосистема «відображає трансформацію фінансової системи під впливом фінансових технологій» [4, с. 50; 13, с. 121]. Таке твердження не зовсім вдале, оскільки фінансова екосистема охоплює середовище купівлі-продажу фінансових послуг і не включає фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання, формування і використання фінансових ресурсів домогосподарств, формування і використання фондів коштів загальнодержавних і місцевих органів влади та фінансову діяльність міжнародних інституцій, що притаманно фінансовій системі, рис. 1.

Загалом, фінансову екосистему нерозривно пов'язують з фінансовими технологіями, цифровими фінансами, інноваціями у фінансовій сфері. На нашу думку, фінансова екосистема макрорівня є результатом розвитку фінансового ринку як складової фінансової системи під впливом фінансових інновацій, що відповідно до потреб часу розширює продуктової набір надавачів фінансових послуг.

У стратегічних документах Національного банку України (НБУ), зокрема Стратегії НБУ, 2018–2020 рр. [14] та діючій Стратегії НБУ

Характеристики фінансової системи	Характеристики фінансової екосистеми
За внутрішньою будовою відображає сукупність фінансових відносин, що згруповані у відповідності до характеру формування і використання фінансових ресурсів учасниками ринку. За організаційною будовою – сукупність фінансових органів та інститутів, які управляють грошовими потоками.	Функціонує як своєрідний ринковий механізм продажу фінансових послуг задля задоволення потреб клієнтів. Охоплює надавачів фінансових послуг, інфраструктурних учасників та розробників технологій, органи державної влади і управління, експертів та клієнтів.

Рис. 1. Характерні ознаки фінансової системи та фінансової екосистеми

Джерело: складено автором відповідно до існуючих наукових підходів та власних узагальнень

[15] зазначено, що фінансова екосистема «це сукупність учасників фінансового ринку та інших сторін, які взаємодіють між собою одночасно на умовах співробітництва та конкуренції з метою створення та надання фінансових продуктів і послуг» [15, с. 8]. Через призму учасників фінансової екосистеми у згаданих документах [14; 15] розкрито роль і стратегічні цілі НБУ, зокрема бути лідером розвитку фінансової екосистеми, дбати про користувачів фінансових послуг.

Також, фінансову екосистему як середовище розвитку фінансового сектору України подано у Стратегії розвитку фінансового сектору України [16], що розроблена і спільно впроваджується НБУ, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), Міністерством фінансів України (Мінфін) та Фондом гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО). Зазначеною Стратегією визначено шість основних груп учасників фінансової екосистеми: надавачі фінансових послуг, користувачі фінансових послуг, інвестори, провайдери інфраструктури та технологій, суб'єкти економічної та фінансової державної політики (полісімейкери), експерти [16]. Такий поділ на нашу думку дещо неточний, адже інвестор це той же користувач фінансових послуг, а також і ним може бути і інший учасник. Для більш спрощеного підходу, за їх роллю у фінансовій екосистемі доцільно виокремити такі групи учасників: надавачі фінансових послуг, інфраструктурні учасники і розробники технологій, органи державної влади і управління на фінансовому ринку, експерти, клієнти, табл. 1.

На сьогодні у фінансовій екосистемі є два регулятори: НБУ та НКЦПФР, які здійснюють ліцензування професійних учасників і окремих не фінансових установ, а також нагляд за відповідністю їх діяльності чинному законодавству. Згідно розподілу повноважень, НБУ є регулятором банків, страхових компаній, кре-

дитних спілок, фінансових компаній, ломбардів, операторів поштового зв'язку, платіжних установ, служб інкасації, а НКЦПФР – операторів організованих ринків капіталу (фондових бірж), клірингових установ, компаній з управління активами, управителів, інвестиційних фірм, депозитарних установ, адміністраторів недержавних пенсійних фондів (НПФ), особистих засновників корпоративного НПФ, Центрального депозитарію.

Термін «фінансова екосистема» не тільки інституційно поєднує фінансові установи, органи регулювання, клієнтів, розробників технологій, а також дозволяє побачити переваги синергії їх взаємодії. У дослідженні [17] справедливо підмічено, що FinTech, RegTech та AI сприяють трансформації фінансової екосистеми через інноваційні вирішення виникаючих проблем.

Фінансова екосистема України включає усі фінансові установи, які функціонують у межах власних підсистем: банківська система, фондовий ринок, валютний ринок, кредитний ринок, страховий ринок і т.п. Серед них найкраще в Україні представлені банки, страхові компанії та окремі учасники фондового ринку, табл. 2.

Як подано в табл. 2, за час війни найбільше зменшилось число фінансових компаній, корпоративних інвестиційних фондів, кредитних спілок, ломбардів, страхових компаній. Ринок певною мірою очищається від ненадійних надавачів фінансових послуг. Попри те, досить впевнено почуваються банки, їх на перше півріччя 2024 р. було 62. В Україні банки, порівняно з іншими фінансовими установами, завжди були добре капіталізовані; надають як банківські, так і супутні фінансові послуги, зокрема страхові послуги як страхові посередники; за наявності відповідних ліцензій здійснюють послуги на фондовому ринку як торговці фінансовими інструментами, депозитарні установи, управителі майном для

Характеристики фінансової системи	Характеристики фінансової екосистеми
За внутрішньою будовою відображає сукупність фінансових відносин, що згруповані у відповідності до характеру формування і використання фінансових ресурсів учасниками ринку. За організаційною будовою – сукупність фінансових органів та інститутів, які управляють грошовими потоками.	Функціонує як своєрідний ринковий механізм продажу фінансових послуг задля задоволення потреб клієнтів. Охоплює надавачів фінансових послуг, інфраструктурних учасників та розробників технологій, органи державної влади і управління, експертів та клієнтів.

Рис. 1. Характерні ознаки фінансової системи та фінансової екосистеми

Джерело: складено автором відповідно до існуючих наукових підходів та власних узагальнень

[15] зазначено, що фінансова екосистема «це сукупність учасників фінансового ринку та інших сторін, які взаємодіють між собою одночасно на умовах співробітництва та конкуренції з метою створення та надання фінансових продуктів і послуг» [15, с. 8]. Через призму учасників фінансової екосистеми у згаданих документах [14; 15] розкрито роль і стратегічні цілі НБУ, зокрема бути лідером розвитку фінансової екосистеми, дбати про користувачів фінансових послуг.

Також, фінансову екосистему як середовище розвитку фінансового сектору України подано у Стратегії розвитку фінансового сектору України [16], що розроблена і спільно впроваджується НБУ, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), Міністерством фінансів України (Мінфін) та Фондом гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО). Зазначеною Стратегією визначено шість основних груп учасників фінансової екосистеми: надавачі фінансових послуг, користувачі фінансових послуг, інвестори, провайдери інфраструктури та технологій, суб'єкти економічної та фінансової державної політики (полісімейкери), експерти [16]. Такий поділ на нашу думку дещо неточний, адже інвестор це той же користувач фінансових послуг, а також і ним може бути і інший учасник. Для більш спрощеного підходу, за їх роллю у фінансовій екосистемі доцільно виокремити такі групи учасників: надавачі фінансових послуг, інфраструктурні учасники і розробники технологій, органи державної влади і управління на фінансовому ринку, експерти, клієнти, табл. 1.

На сьогодні у фінансовій екосистемі є два регулятори: НБУ та НКЦПФР, які здійснюють ліцензування професійних учасників і окремих не фінансових установ, а також нагляд за відповідністю їх діяльності чинному законодавству. Згідно розподілу повноважень, НБУ є регулятором банків, страхових компаній, кре-

дитних спілок, фінансових компаній, ломбардів, операторів поштового зв'язку, платіжних установ, служб інкасації, а НКЦПФР – операторів організованих ринків капіталу (фондових бірж), клірингових установ, компаній з управління активами, управителів, інвестиційних фірм, депозитарних установ, адміністраторів недержавних пенсійних фондів (НПФ), особистих засновників корпоративного НПФ, Центрального депозитарію.

Термін «фінансова екосистема» не тільки інституційно поєднує фінансові установи, органи регулювання, клієнтів, розробників технологій, а також дозволяє побачити переваги синергії їх взаємодії. У дослідженні [17] справедливо підмічено, що FinTech, RegTech та AI сприяють трансформації фінансової екосистеми через інноваційні вирішення виникаючих проблем.

Фінансова екосистема України включає усі фінансові установи, які функціонують у межах власних підсистем: банківська система, фондовий ринок, валютний ринок, кредитний ринок, страховий ринок і т.п. Серед них найкраще в Україні представлені банки, страхові компанії та окремі учасники фондового ринку, табл. 2.

Як подано в табл. 2, за час війни найбільше зменшилось число фінансових компаній, корпоративних інвестиційних фондів, кредитних спілок, ломбардів, страхових компаній. Ринок певною мірою очищається від ненадійних надавачів фінансових послуг. Попри те, досить впевнено почуваються банки, їх на перше півріччя 2024 р. було 62. В Україні банки, порівняно з іншими фінансовими установами, завжди були добре капіталізовані; надають як банківські, так і супутні фінансові послуги, зокрема страхові послуги як страхові посередники; за наявності відповідних ліцензій здійснюють послуги на фондовому ринку як торговці фінансовими інструментами, депозитарні установи, управителі майном для

Таблиця 1

Інституційна характеристика учасників фінансової екосистеми*

Група учасників	Роль у фінансовій екосистемі	Головні представники
Надавачі фінансових послуг	Надання фінансових послуг з врахуванням допустимого ризику	Банки, Страхові компанії, Інвестиційні фірми, Пенсійні фонди, Платіжні установи, Фінансові компанії, Компанії з управління активами, Ломбарди, Кредитні спілки
Інфраструктурні учасники і розробники технологій	Створення інфраструктури та технічного забезпечення функціонування фінансового ринку	Платіжні системи, Центральний депозитарій, Розрахунковий центр, Фондові біржі, Учасники клірингу, Депозитарні установи, ІТ-компанії, Фінтех-компанії, Криптокомпанії, Служби інкасації, Технологічні оператори
Органи державної влади і управління на фінансовому ринку	Встановлення законодавчих та нормативних вимог на фінансовому ринку, регулювання і контроль	ВРУ, КМУ, Президент, НБУ, НКЦПФР, ФГВФО, Мінфін, Міністерство економіки України, Міністерство цифрової трансформації України, Державна податкова служба України
Експерти	Оцінка діяльності фінансових посередників	Галузеві об'єднання, Об'єднання професійних учасників фінансового ринку, Науковці, Консалтингові компанії, Рейтингові агентства, Медіа, Міжнародні фінансові організації,
Клієнти	Задоволення потреб у фінансових послугах	Юридичні особи різних організаційно-правових форм, Фізичні особи

Джерело: складено автором відповідно до власних узагальнень

Таблиця 2

Дані про кількість окремих учасників фінансової екосистеми України, 31.12.2021-30.06.2024 рр., одиниць*

	31.12.21	31.12.22	31.12.23	30.06.24	Зміна за аналізований період, од.
Банківські установи **	71	67	63	62	-9
Страхові компанії **	133	126	97	82	-51
Недержавні пенсійні фонди	63	63	63	60	-3
Фондові біржі	4	4	3	3	-1
Корпоративні інвестиційні фонди	294	63	78	56	-238
Пайові інвестиційні фонди	37	7	14	10	-27
Фінансові компанії **	857	696	531	534	-323
Ломбарди **	160	156	119	104	-56
Кредитні спілки **	181	133	104	86	-95

Джерело: *За даними НБУ [18] та НКЦПФР [19] **ті що надавали звітність

фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю, управителі іпотечним покриттям. Це створює певні переваги для банків і можна говорити, що в Україні банкоцентрична фінансова екосистема. Саме банки на мікрорівні формують навколо себе свої екосистеми, бізнес-конструкції для мак-

симального задоволення потреб клієнт у тій чи інші фінансовій послугі.

Висновки. У сучасних умовах для розуміння характеру фінансових взаємовідносин, фінансових процесів, принципів функціонування фінансової системи науковці і практики розглядають поняття фінансової екосистеми,

проводячи певні паралелі з живим середовищем і наголошуючи на її цілісності.

Фінансову екосистему можна трактувати як середовище сформоване надавачами фінансових послуг за участі інфраструктурних учасників і розробників технологій, органів державної влади і управління на фінансовому ринку та експертів задля реалізації фінансових послуг клієнтам з використанням технологічних нововведень для задоволення їх потреб.

В Україні фінансова екосистема макрорівня розвивається під впливом зовнішніх негативних чинників (повномасштабна військова агресія) та внутрішніх процесів, зумовлених забезпеченням надання фінансових послуг клієнтам. У таких умовах виявляються такі властивості фінансової екосистеми: встановлення зв'язків між елементами екосистеми; адаптивність; банкоцентричність; клієнтоорієнтованість, створення переваг для клієнта, споживача фінансових послуг, задоволення його потреб; синергія, взаєморозвиток складових екосистеми та її зростання за

рахунок зростання її елементів; використання фінансових технологій, застосування інновацій, розвиток онлайн-сервісів, що значно підвищує технологічність фінансової екосистеми та економіки загалом.

Фінансова екосистема представлена широким колом надавачів фінансових послуг, за час війни відбулось зменшення кількості окремих фінансових посередників, проте це суттєво не вплинуло на ринок.

За результатами даного дослідження можна стверджувати, що в Україні сформована банкоцентрична фінансова екосистема, що характеризується домінуванням банків як надавачів фінансових послуг. Тому саме банки зосереджуючи навколо себе інших фінансових посередників зможуть забезпечити фінансову підтримку післявоєнного відновлення економіки.

У подальших дослідженнях доречно проаналізувати найбільш ефективні фінансові екосистеми мікрорівня, їх вплив на економіку України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Інфляційний звіт, жовтень 2024 року. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiyniy-zvit-jovten-2024-roku> (дата звернення: 18.11.2024).
2. Bose, Satyajit & Dong, Guo & Simpson, Anne. (2019). The Financial Ecosystem: The Role of Finance in Achieving Sustainability. 10.1007/978-3-030-05624-7
3. Маслій Н. Д., Задорожнюк Н. О., Жаданова Ю. О., Дослідження сутності та структури фінансової екосистеми. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Вип. 5(22). С. 148–151.
4. Волосович С. В., Василенко А. В., Нападівський І. І. Ринок віртуальних активів у фінансовій екосистемі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 13. С. 47–52. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/investplan/article/view/1762> (дата звернення: 12.10.2024).
5. Волосович С., Баранюк Ю. Технологія блокчейн у фінансовій екосистемі. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2019. № 128(6). С. 93–104. DOI: [https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2019\(128\)09](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2019(128)09) (дата звернення: 12.10.2024).
6. Борисова Л. Є., Колесник О. О., Шрамко О. О. Фінансова екосистема як інноваційна бізнес-модель сучасного банкінгу. *Причорноморські економічні студії*. 2021. Вип. 68. С. 77–82. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2021_68_13 (дата звернення: 12.10.2024).
7. Scheau, Mircea & Badea, Leonardo & Calin, Rangu. (2021). Considerations on Digital Financial Ecosystem. URL: https://www.researchgate.net/publication/356812031_Considerations_on_Digital_Financial_Ecosystem (дата звернення: 24.07.2024).
8. Яцкевич І. В. Екосистема FinTech на ринку фінансових послуг: особливості, форми взаємодії та розвиток. *Економічний простір*. 2022. № 180. С. 190–194. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2022_180_33 (дата звернення: 15.08.2024).
9. Arkanuddin, Mohammad & Saragih, Ferdinand & Nugroho, Bernardus. (2021). The Key Role of the Financial Regulation in FinTech Ecosystem: A Model Validation. *Studies of Applied Economics*. 39. 10.25115/eea.v39i12.6239. URL: https://www.researchgate.net/publication/356581027_The_Key_Role_of_the_Financial_Regulation_in_FinTech_Ecosystem_A_Model_Validation (дата звернення: 12.08.2024).
10. Борисюк О., Дацюк-Томчук М. Перспективи діяльності екосистем бігтех-компаній у платіжній сфері на фінансовому ринку. *Економіка та суспільство*. 2023. № 51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-19> (дата звернення: 16.09.2024).

11. Pantieliieva N. M., Rogova N. V., Zaporozhets S. V., Tretiak, N. M. Трансформаційні зміни в екосистемі фінансового посередництва в умовах цифровізації. *Науковий вісник Полісся*. 2021. № 1(20). С. 49–59. URL: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2020-1\(20\)-49-59](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2020-1(20)-49-59) (дата звернення: 21.10.2024).
12. Лапішко З., Євтух Л. Перспективи діяльності фінансових супермаркетів в умовах цифрової трансформації в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-70> (дата звернення: 18.11.2024).
13. Фролов С. М., Орлов В. В., Козьменко Є. С. Екосистема криптовалют як бізнес-модель фінансового посередництва на макрорівні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2022. Вип. 41. С. 117–123. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvumtevsg_2022_41_24 (дата звернення: 08.08.2024).
14. Стратегія Національного банку України, 2018–2020 роки. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/strategy> (дата звернення: 15.09.2024).
15. Стратегія Національного банку України. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/strategy> (дата звернення: 14.09.2024).
16. Стратегія розвитку фінансового сектору України. НБУ, Мінфін, НКЦПФР, ФГВФО. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini> (дата звернення: 21.09.2024).
17. Areiqat, Ahmad & Agrabawi, Rowaida. (2023). Transforming the Financial Ecosystem: The Synergy of FinTech, RegTech, and Artificial Intelligence. *International Journal of Membrane Science and Technology*. 10. 357-361.10.15379/ijmst.v10i4.2041. URL: https://www.researchgate.net/publication/374216314_Transforming_the_Financial_Ecosystem_The_Synergy_of_FinTech_RegTech_and_Artificial_Intelligence (дата звернення: 18.09.2024).
18. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua/>. (дата звернення: 11.11.2024).
19. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua> (дата звернення: 11.11.2024).

REFERENCES:

1. Inflatsiyniy zvit, zhovten 2024 NBU [Inflation Report, October 2024. NBU]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiyniy-zvit-jovten-2024-roku> (accessed November 18, 2024).
2. Bose Satyajit, Dong Guo, Simpson Anne (2019) The Financial Ecosystem: The Role of Finance in Achieving Sustainability. 10.1007/978-3-030-05624-7
3. Maslii N. D., Zadorozhniuk N. O., Zhadanova Yu. O. (2020) Doslidzhennia sutnosti ta struktury finansovoi ekosystemy [Study of the essence and structure of the financial ecosystem]. *Pryazovskyi ekonomichnyi visnyk – Pryazovskyi economic bulletin*. Vyp. 5(22), pp. 148–151
4. Volosovych S. V., Vasylenko A. V., Napadovskiy I. I. (2023) Rynok virtualnykh aktyviv u finansovii ekosystemi [Virtual Asset Market in the Financial Ecosystem]. *Investytsii: praktyka ta dosvid - Investments: Practice and Experience*, vol. 13, pp. 47–52. Available at: <https://nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/1762> (accessed October 12, 2024).
5. Volosovych S., Baraniuk Yu. (2019) Tekhnolohiia blokchein u finansovii ekosystemi [Blockchain Technology in the Financial Ecosystem]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu – Bulletin of the Kyiv National University of Trade and Economics*, vol. 128(6), pp. 93–104. DOI: [https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2019\(128\)09](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2019(128)09) (accessed October 12, 2024).
6. Borysova L. Ye., Kolesnyk O. O., Shramko O. O. (2021) Finansova ekosystema yak innovatsiina biznes-model suchasnoho bankinhu [Financial Ecosystem as an Innovative Business Model of Modern Banking]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies*, Vyp. 68, pp. 77–82. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2021_68_13 (accessed October 12, 2024).
7. Scheau Mircea, Badea Leonardo, Calin Rangu (2021). Considerations on Digital Financial Ecosystem. 23rd RSEP International Economics, Finance & Business Conference – Virtual/Online. 25–26 November 2021, University of Washington Rome Center, Rome, Italy. Available at: https://www.researchgate.net/publication/356812031_Considerations_on_Digital_Financial_Ecosystem (accessed July 24, 2024).
8. Yatskevych I. V. (2022) Ekosystema FinTech na rynku finansovykh posluh: osoblyvosti, formy vzaiemodii ta rozvytok [FinTech ecosystem in the financial services market: features, forms of interaction and development]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Space*, vol. 180, pp. 190–194. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2022_180_33 (accessed August 15, 2024).
9. Arkanuddin Mohammad, Saragih Ferdinand, Nugroho Bernardus (2021). The Key Role of the Financial Regulation in FinTech Ecosystem: A Model Validation. *Studies of Applied Economics*. 39.10.25115/eea.v39i12.6239.

Available at: https://www.researchgate.net/publication/356581027_The_Key_Role_of_the_Financial_Regulation_in_FinTech_Ecosystem_A_Model_Validation (accessed August 12, 2024).

10. Borysiuk O., Datsiuk-Tomchuk M. (2023) Perspektyvy diialnosti ekosystem bihtekh-kompanii u platizhnii sferi na finansovomu rynku [Prospects for the activity of ecosystems of big tech companies in the payment sector in the financial market]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, vol. 51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-19> (accessed September 16, 2024).

11. Pantielleieva N. M., Rogova N. V., Zaporozhets S. V., Tretiak, N. M. (2021) Transformatsiini zminy v ekosystemi finansovoho poserednytstva v umovakh tsyfrovizatsii [Transformational changes in the ecosystem of financial intermediation in the context of digitalization]. *Naukovyi visnyk Polissia – Scientific Bulletin of Polissya*, vol. 1(20), pp.49–59. DOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2020-1\(20\)-49-59](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2020-1(20)-49-59) (accessed October 21, 2024).

12. Lapishko Z., Yevtukh L. (2022) Perspektyvy diialnosti finansovykh supermarketiv v umovakh tsyfrovoy transformatsii v Ukraini [Prospects for the activity of financial supermarkets in the context of digital transformation in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-70> (accessed November 18, 2024).

13. Frolov S. M., Orlov V. V., Kozmenko Ye. S. (2022) Ekosystema kryptovaliut yak biznes-model finansovoho poserednytstva na makrorivni [The ecosystem of cryptocurrencies as a business model of financial intermediation at the macro level]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya : Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo. – Scientific Bulletin of Uzhgorod National University. Series: International Economic Relations and World Economy*, Vyp. 41, pp. 117–123. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2022_41_24 (accessed September 08, 2024).

14. Stratehiia Natsionalnoho banku Ukrainy, 2018-2020 roky. NBU [Strategy of the National Bank of Ukraine, 2018–2020. NBU]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/about/strategy> (accessed September 15, 2024).

15. Stratehiia Natsionalnoho banku Ukrainy. NBU [Strategy of the National Bank of Ukraine. NBU]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/about/strategy> (accessed September 14, 2024).

16. Stratehiia rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy. NBU, Minfin, NKTsPFR, FHVFO [Strategy of Ukrainian Financial Sector Development. NBU, MoF, NSSMC, DGF]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini> (accessed September 21, 2024).

17. Areiqat Ahmad, Aqrabawi Rowaida. (2023). Transforming the Financial Ecosystem: The Synergy of FinTech, RegTech, and Artificial Intelligence. *International Journal of Membrane Science and Technology*. 10. 357-361. 10.15379/ijmst.v10i4.2041. Available at: https://www.researchgate.net/publication/374216314_Transforming_the_Financial_Ecosystem_The_Synergy_of_FinTech_RegTech_and_Artificial_Intelligence (accessed September 18, 2024).

18. Ofitsiinyi sait Natsionalnoho banku Ukrainy [Official website of the National Bank of Ukraine]. Available at: <http://www.bank.gov.ua> (accessed November 11, 2024).

19. Ofitsiinyi sait Natsionalnoi komisii z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku [Official website of the National Securities and Stock Market Commission]. Available at: <https://www.nssmc.gov.ua> (accessed November 11, 2024).